

چین شریک معتبری نیست

چین از ایران نفت مفت می خواهد

بحث کاهش صادرات نفت ایران که در روزهای اخیر مورد توجه رسانه‌ها بود، از سوی مدیرعامل شرکت نفت تکذیب شد. اما موسسه کپلر که مسئول ردگیری نفتکش‌هاست، این موضوع را با داده‌های به‌دست‌آمده از طریق نفتکش‌های ایران تایید کرده است.

به گزارش گروه صنعت و تجارت - پایگاه اطلاع رسانی دریا و نفت، موضوع محدودیت‌های صادرات نفت ایران به دنبال تحریم‌های بین‌المللی همواره در کانون توجه بوده است. با توجه به اعمال تحریم‌های جدید علیه ایران و بازگشت دونالد ترامپ به رأس قدرت در آمریکا، برخی رسانه‌ها از کاهش صادرات نفت ایران به چین خبر داده‌اند.

اما حمید بورد، مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران، روز گذشته ۲۶ آذرماه، در یک برنامه تلویزیونی در صداوسیما خبر کاهش صادرات نفت را تکذیب کرد و گفت: اخبار منتشرشده مبنی بر کاهش صادرات نفت واقعی نیست و وضعیت فروش و صادرات نفت همانند گذشته مطلوب است.

به‌رغم اظهارات این مقام دولتی، موضوع آن است که موسسه کپلر که نفتکش‌ها را ردیابی می‌کند اعلام کرده است، صادرات نفت و میعانات گازی ایران به چین طی ماه نوامبر ۳۰ درصد کاهش یافته و به پایین‌ترین سطح در چهار ماه اخیر یعنی ۱.۳۱ میلیون بشکه در روز رسیده است. موسسه کپلر در این زمینه آماری ارائه داده که بر مبنای ردیابی نفتکش‌ها به دست آمده است.

علت کاهش ۵۰۰ هزار بشکه‌ای صادرات نفت خام

بنا بر گزارش موسسه کپلر، کاهش چشمگیر ۵۲۴ هزار بشکه‌ای نسبت به ماه قبل، تاثیر تنش‌های ژئوپولیتیک، کمبود انرژی داخلی و چالش‌های فزاینده حمل‌ونقل ناشی از تحریم‌های را نشان می‌دهد.

تحلیل کپلر از ۱۴۷ نفتکشی که امسال در حمل‌ونقل نفت خام ایران دخیل بوده‌اند، اختلال پیش‌آمده در پی دور جدید تحریم‌های آمریکا را آشکار می‌کند. این اتفاق منجر به افزایش ذخیره‌سازی شناور در نزدیکی مالزی و سنگاپور شده است.

موسسه کپلر اعلام کرده است در واکنش به کاهش عرضه نفت ایران، پالایشگاه‌های چینی به دنبال محموله‌های نقطه‌ای از منابع غیرتحریمی مانند امارات و غرب آفریقا هستند. با احتمال افزایش بیشتر قیمت‌ها، معامله‌گران برای بهره‌گیری از حق بیمه ریسک، ترجیح خواهند شد تا تعداد بیشتری از نفتکش‌ها را برای مسیر منطقه فراساحلی سنگاپور به چین به کار گیرند.

همچنین این موسسه اعلام کرده است در پی سقوط دولت بشار اسد در سوریه، انتظار می‌رود محموله‌هایی که پیش‌تر به سوریه صادر می‌شد به سمت چین هدایت و قدرت چانه‌زنی پالایشگاه‌های چینی تقویت شود.

کاهش صادرات نفت یا میعانات گازی؟

بنا بر اعلام کپلر، مشخص نیست حجم صادرات محموله‌های نفتی کاهش یافته یا میعانات گازی؛ زیرا به علت بحران ناترازی گاز در کشور، گمانه‌زنی‌ها درباره کاهش صادرات میعانات برای به‌کارگیری آنها در داخل کشور بالا گرفته است.

آمار ردیابی‌شده تعداد نفتکش‌های ایران با توجه به مسیر

منطقه خارج از محدودیت‌های بندری یا به بیان دقیق‌تر (EOPL-Eastern-Outside-Port-Limits)، یک اصطلاح دریانوردی است و به موقعیتی در خارج از محدوده بندرهای شرقی و منطقه‌ای فراساحلی نزدیک سنگاپور اشاره دارد. این مناطق در آب‌های بین‌المللی قرار دارند و معمولاً خارج از مرزهای رسمی کشورها هستند. در این مناطق، کشتی‌ها می‌توانند به صورت قانونی بدون ورود به بندرهای مشخص، فعالیت‌هایی مانند انتقال محموله، تخلیه، بارگیری و ذخیره‌سازی انجام دهند.

این موقعیت‌ها در تجارت نفت نقش کلیدی دارند. زیرا می‌توانند برای دور زدن تحریم به کار گرفته شوند و برخی کشورها از این مناطق برای جلوگیری از ردیابی محموله‌های نفتی استفاده می‌کنند. در اینجا، به منطقه‌ای در آب‌های شرقی خارج از محدوده بندری اشاره دارد که برای ذخیره‌سازی و انتقال نفت خام در تجارت با چین استفاده می‌شود.

همچنین نفتکش‌های غیرفعال یا همان Idled، به نفتکش‌هایی اطلاق می‌شود که به دلیل نبود محموله، محدودیت‌های تجاری، تحریم‌ها و... به حالت غیرفعال درآمده و در دریا یا بنادر منتظر می‌مانند.

طبق این گزارش، کاهش صادرات نفت به افزایش تحریم‌ها نسبت داده شده است؛ موضوعی که نشان از کاهش درآمد نفتی ایران دارد. با این حال مشخص نیست که چرا با توجه به آمار مبنی بر ردیابی کشتی‌ها و نفتکش‌های ایران، این موضوع از سوی مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران رد شده است.

کاهش تخفیف نفتی به چین؛ عامل کاهش صادرات نفت ایران؟

پیش‌تر در آبان سال جاری، سیدحمید حسینی، عضو اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفتی، در گفت‌وگو با تجارت‌نیوز توضیح داد با توجه به نزدیک شدن به اواخر سال چینی، اگر پالایشگاه‌های چینی از نفت خریداری‌شده استفاده نکنند، مجوزشان باطل می‌شود. از این رو، تخفیف نفت سبک ایران به زیر پنج دلار در هر بشکه کاهش پیدا کرده است.

به گفته او، مبنای فروش نفت ایران، نفت برنت است. همیشه نفت برنت با نفت کشورهای عضو اوپک حدود سه دلار اختلاف قیمت دارد و بالاتر از قیمت نفت کشورهای حاشیه خلیج فارس است. از این رو، تخفیف ایران برای نفت سبک حدود دو الی سه دلار است؛ چراکه وقتی گفته می‌شود ایران شش دلار تخفیف می‌دهد، یعنی عملاً سه دلار تخفیف مستقیم داده شده است.

این اظهارات نشان از کاهش تخفیف نفتی در چند ماه گذشته دارد. از این رو، احتمالاً یکی از دلایل کاهش ۵۰۰ هزار بشکه‌ای صادرات نفت خام ایران، کاهش تخفیف نفتی به حدود سه دلار باشد.

به نظر می‌رسد تخفیف‌های نفتی به کام چین شیرین آمده است و پس از کاهش تخفیف‌های نفتی، این کشور خرید خود از ایران را کاهش داده است.

ایران پس از مواجهه با تحریم‌ها، رسماً به چین امید بسته بود. اما به نظر می‌رسد چین با توجه به افزایش تحریم‌ها و روی کار آمدن ترامپ، به دنبال افزایش روابط با آمریکا است و سعی بر کاهش مراودات تجاری با ایران را دارد.

چین بارها ثابت کرده به دنبال منافع خود است و ایران نمی‌تواند به عنوان شریک استراتژیک روی چین حساب کند. کاهش صادرات نفت ایران نیز نمونه دیگر این موضوع است و اگر ایران نوع روابط خود با دنیا را تغییر ندهد، اوضاع بحرانی‌تر از گذشته خواهد شد.